

IMPACT

FOTOGRAFIE: Elles van der Heijden (We doen het samen, Festival)

INHOUD

4 INLEIDING MANON BECHER

6 WAT DEDEN WE ALLEMAAL IN 2019? METHODE & OUTPUT

1. IMPACTCIJFERS

9 DIT ZEGGEN ONZE DEELNEMERS

10 DIT ZEGGEN ONZE IMPACTPROJECTEN

12 SAMEN WERKEN AAN SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

14 YOUNG IMPACTMAKERS

2. VERHALEN

18 SAMENWERKING

WAT KLEIN BEGINT, MAAKT LATER IMPACT. SOCIALE INNOVATIE IN DE JEUGDZORG

20 DEELNEMERSVERHAAL

PLOGGEN IS HET NIEUWE JOGGEN

26 ONDERWIJS

IMPACT BIJ REGIO COLLEGE ZAANDAM

28 ECOSYSTEEM

ZO BOUWT UTRECHT AAN EEN STERK ECOSYSTEEM

30 INTERVIEW

RAMIRO TRAIT, INSPIREERT EN ADVISEERT

34 TEAM & PARTNERS

39

 INLEIDING

MEER IMPACT? MAAK ER WERK VAN!

Dat was de titel van de inleiding van het Starters4Communities impactverslag 2018. Niet zo origineel dus om deze nogmaals te gebruiken. Toch een weloverwogen keuze!

Het geldt namelijk nog steeds als de essentie van alles wat we doen bij Starters4Communities. En in dit impactverslag van 2019 vind je de realisatie van de koerswijziging die we in 2018 zijn ingeslagen.

Sinds de oprichting in 2013 hebben we eerst “het” Starters4Communities-programma verfijnd en opgeschaald naar diverse steden. De organisatie was bijna synoniem met één type programma voor één doelgroep. In 2018 zijn we een andere weg ingeslagen en hebben we de methodiek die we in de programma’s hanteren ontleed, geprofessionaliseerd en inzetbaar gemaakt voor verschillende doelgroepen, opdrachtgevers en contexten. Zo is er veel meer maatwerk en diversificatie in diensten tot stand gekomen.

Ons originele programma van 5 maanden draait nog steeds, inclusief crowdfundingcampagne opgezet door de deelnemers zelf. Dit programma wordt nu de “Deep Dive” genoemd. Hiernaast is er de mogelijkheid voor professionals om in een korter traject in te stromen, de “Fast Track.” De Fast Track trekt doorgaans professionals die ofwel als social intrapreneur ondernemende vaardigheden willen inzetten bij hun werkgever, ofwel hun eigen start-up-idee willen (door)ontwikkelen.

Naast de eigen S4C-programma’s bundelden we o.a. krachten met het ROC Zaanstad, Dock Haarlem, Middin Den Haag, Resto van Harte en het Innovatienetwerk Jeugd in Brabant. Een greep uit onze verhalen zijn te vinden in dit verslag.

Tot slot hebben we in 2019 een slag gemaakt om meer bij te dragen aan verbinding in de social enterprise sector. Naast de Young Impact Makers (YIM) Community die op volle toeren heeft gedraaid zijn we nu medeorganisator van de jaarlijkse Social Enterprise Days en één van de initiatiefnemers van Impacto30, het nieuwe Utrechtse ecosysteem sociaal ondernemen.

Eind 2019 kunnen we constateren dat we geslaagd zijn om door te pakken in onze nieuwe koers. Het succes van de business is opnieuw gerealiseerd, de impactresultaten hebben we kunnen behouden, onze warme relaties en trackrecord hebben we uitgebouwd. Bovendien hebben we een team toppers klaarstaan om in 2020 nog meer impact mee te maken.

Heel veel dus om trots op terug te kunnen kijken!

Manon Becher
Oprichter & Algemeen Directeur

OVER STARTERS4COMMUNITIES

WAT DEDEN WE ALLEMAAL IN 2019?

Methode & output

Al sinds 2013 biedt Starters4Communities erkende trainingsprogramma's vol bruikbare methodes, (groeps)opdrachten, tours langs sociale ondernemers, netwerkkansen en plezier. Onze deelnemers volgen trainingen in een kleine groep van ±15 gelijkgestemden en brengen het geleerde direct in de praktijk bij een sociale start-up. Onze belangrijkste leerdoelen zijn sociaal ondernemen, ondernemend leiderschap en direct verschil maken.

OUTPUT

16 PROGRAMMA'S
340 DEELNEMERS
50 IMPACTPROJECTEN
11 STEDEN
57.830 UREN MAATSCHAPPELIJKE IMPACT

LOCATIES:

Amsterdam, Den Haag, Enschede, Groningen, Haarlem, Nijmegen, Rotterdam, Tilburg, Utrecht, Zaandam, Zwolle

PROGRAMMA'S OP MAAT:

Innovatienetwerk Jeugd Brabant,
Nieuwe Bazen MDT 2e call (uitvoerend partner)
ROC excellentieprogramma Zaanstad
DOCK Haarlem
Middin Den Haag

LEERDOELEN

DIRECT VERSCHIL MAKEN

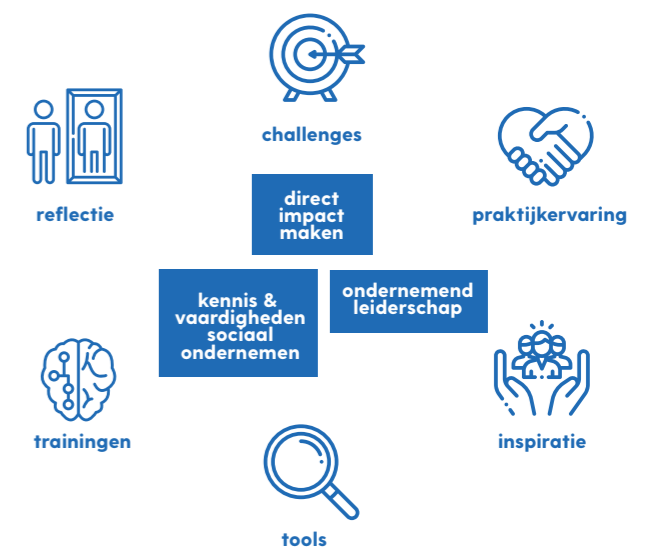
In teams versterk je het businessmodel, concept of bereik bij een bestaande start-up in jouw regio. Ook kan je als deelnemer zelf een eigen sociale onderneming opzetten. Bedenk oplossingen hoe je ouderen uit het isolement haalt. Of vergroot de afzetmarkt van duurzame kleding. Zo breng je theorie in praktijk, krijg je een kijkje achter de schermen en maak je direct verschil in jouw stad.

LEER SOCIAAL ONDERNEMEN

Je leert alles over sociaal ondernemen en hoe je impact kan maken met een duurzaam businessmodel. Je volgt praktijkgerichte trainingen, verzorgd door experts uit het veld. Ook leer je werken met methodes als Design Thinking, Lean Start-Up & Theory of Change. We bieden je talloze modellen, voorbeelden, inspiratie en netwerk mogelijkheden.

ONDERNEMEND LEIDERSCHAP

Met persoonlijk leiderschapstrainingen ontdek je jouw drijfveren, potentieel en weg naar geluk. Bij ondernemerschap dagen we je uit om het podium te pakken, lef te tonen en zoek je naar nieuwe oplossingen voor bestaande vraagstukken. Tezamen versterkt dit je ondernemend leiderschap, zodat jij je talenten durft in te zetten voor datgene wat jij belangrijk vindt.

IMPACTPROJECT UITGELICHT

FUNGI FACTORY**UTRECHT**

Fungi Factory kreeg door de deelname aan S4C scherp op het netvlies dat ze uniek zijn door hun verhaal. 'We vertellen dat nu via verschillende kanalen zoals social media, podcasts en tv-rapportages, wat ons steeds meer netwerk oplevert. Met dit inzicht focust één collega zich nu helemaal op relatiebeheer en partnerschap, wat z'n vruchten afwerpt. We gaan persoonlijke relaties aan met partners (en spreken dus ook niet over klanten), en merken dat we daarmee een netwerk creëren dat ook in tijden van nood achter ons blijft staan!'

IMPACTCIJFERS

Want cijfers liegen niet

IMPACT 2019

DIT ZEGGEN ONZE DEELNEMERS

KWALITEIT

GEHELE PROGRAMMA	8
BEGELEIDING COÖRDINATOREN	8,5

ONDERNEMERSCHAP

61%	MEER LEF
55%	SNELLER OVER TOT ACTIE
41%	HERKEN MOGELIJKHEDEN TOT SAMENWERKING
60%	MEER ZELFKENNIS

EFFECT

92%	... VAN DE DEELNEMERS HEEFT NU BETER ZICHT OP DE RICHTING DIE ZE AAN HUN CARRIÈRE WILLEN GEVEN.
41%	... VAN DE DEELNEMERS HEEFT DIRECT NA HET PROGRAMMA DOOR S4C AL EEN STAP GEMAAKT MET HUN CARRIÈRE.

EN DIT NOG

84% VAN DE DEELNEMERS SPOORT ANDERE MENSEN AAN OM OOK MET SOCIALE VERANDERING BEZIG TE ZIJN

68% VAN DE DEELNEMERS IS ZICH BEWUSTER VAN (DE URGENTIE VAN) MAATSCHAPPELIJKE UITDAGINGEN

SOCIAAL ONDERNEMEN

80%	NETWERK IN SOCIAAL ONDERNEMERSCHAP VERGOOT
68%	BEWUSTER VAN (DE URGENTIE VAN) MAATSCHAPPELIJKE UITDAGINGEN
95%	KENNISGEMAAKT MET VERSCHILLENDE SOCIAAL ONDERNEMERS EN ONDERNEMINGEN
71%	(NOG MEER) GEÏNSPIREERD GERAAKT
71%	PRAKTIJKERVARING OPGEDAAN IN SOCIAAL ONDERNEMEN

CIJFERS

DIT ZEGGEN ONZE IMPACT PROJECTEN

KWALITEIT

GEHELE PROGRAMMA **7,6**
CONTACT MET TEAM **7,6**

**BIJ 90% HEBBEN
DEELNEMERS HET
IMPACTPROJECT VERDER
GEHOLPEN**

ONDERNEMERSCHAP

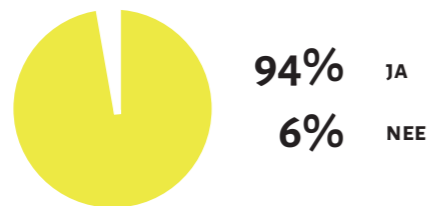
58%
61%
60%
58%

IK HEB MEER RICHTING VOOR DE TOEKOMST
IK HEB MEER ZELFVERTROUWEN
IK HERKEN KANSEN OM WAARDE TE CREËREN VOOR STAKEHOLDERS
IK ZIE MEER MOGELIJKHEDEN VOOR EEN VERDIENMODEL

EFFECT

VOEL JE JE GESTERKT OM ZONDER S4C
VERDER TE GAAN MET DE INGESLAGEN WEG?

BEN JE ONDERNEMENDER
GAAN DENKEN/HANDELEN?

23% JA, HEEL VEEL
23% JA, EEN BEETJE
47% NEE, IK WAS AL HEEL
ONDERNEMEND
6% NEE, HELAAS NIET

GEBIED

DE PROJECTEN ZIJN VERDER
GEHOLPEN OP DE VOLGENDE 3
GEBIEDEN:

BEREIK

73% ... HEEFT EEN GROTER ONLINE BEREIK.
72% ... HEEFT NU PARTNERS DIE TOEGANG TOT DE DOELGROEP VERGROTEN.
58% ... HEEFT MEER LEADS.
60% ... HEEFT NAAMSBEKENDHEID VERGROOT.

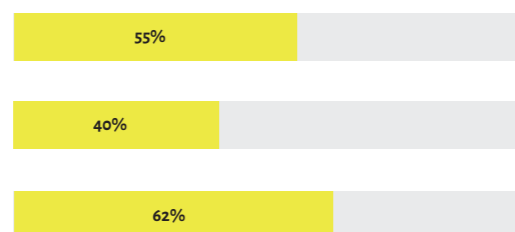
CONCEPT

71% ... HEEFT MEER ZICHT OP DE BEHOEFTE VAN DE GEBRUIKERS.
67% ... HEEFT EEN BETERE STRATEGIE VOOR IMPACTEVALUATIE.
86% ... HEEFT MEER FOCUS.

FINANCIËEL

64% ... HEEFT MEER IDEEËN OVER VERDIENMODELLEN.
36% ... HEEFT EEN UITGEWERKT VERDIENMODEL.
43% ... HEEFT NIEUWE KLANTEN EN/OF OPDRACHTEN.

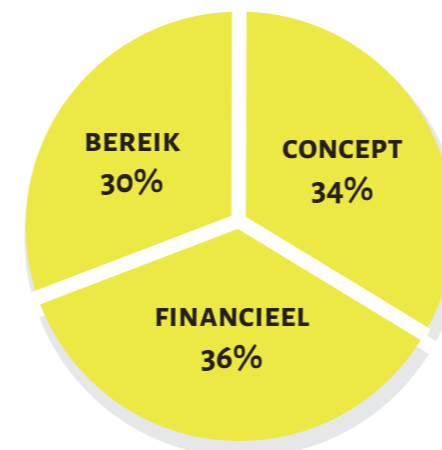
PERSOONLIJK

IK KAN BETER MIJN VISIE EN IMPACT
IN KAART BRENGEN

IK BEN BETER IN STAAT OM EEN BUSINESS MODEL
CANVAS TE GEBRUIKEN ALS BUSINESSMODEL

IK HEB GELEERD OM MIDDELS EEN PROTOTYPE MIJN
IDEEËN TE TESTEN

CIJFERS

SAMEN WERKEN AAN SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Starters4Communities gelooft in de kracht van bottom-up sociaal ondernemerschap om de samenleving socialer, duurzamer en sterker te maken. Wij bieden programma's waarmee we onze deelnemende starters op de arbeidsmarkt, professionals en oprichters van sociale initiatieven en ondernemingen samenbrengen, trainen en begeleiden om op duurzame wijze impact te maken. Onze methodiek draait om leren door te doen en in teams werken aan een betere wereld. Onze focus ligt op het versterken van het businessmodel, vergroten van de impact of het bereik van de impactprojecten en start-ups. Samen sterker!

Wij selecteren onze impactprojecten op sociale en duurzame meerwaarde. Zo stimuleren we sociaal ondernemerschap in de lokale regio én werken we samen aan de Sustainable Development Goals.

ONZE IMPACT

In 2019 ondersteunde Starters4Communities 44 impactprojecten in 6 grote steden in Nederland. Daarmee werkten we aan 14 (van de 17) Sustainable Development Goals. De meeste impactprojecten droegen bij aan **SDG 11: Duurzame steden en gemeenschappen**.

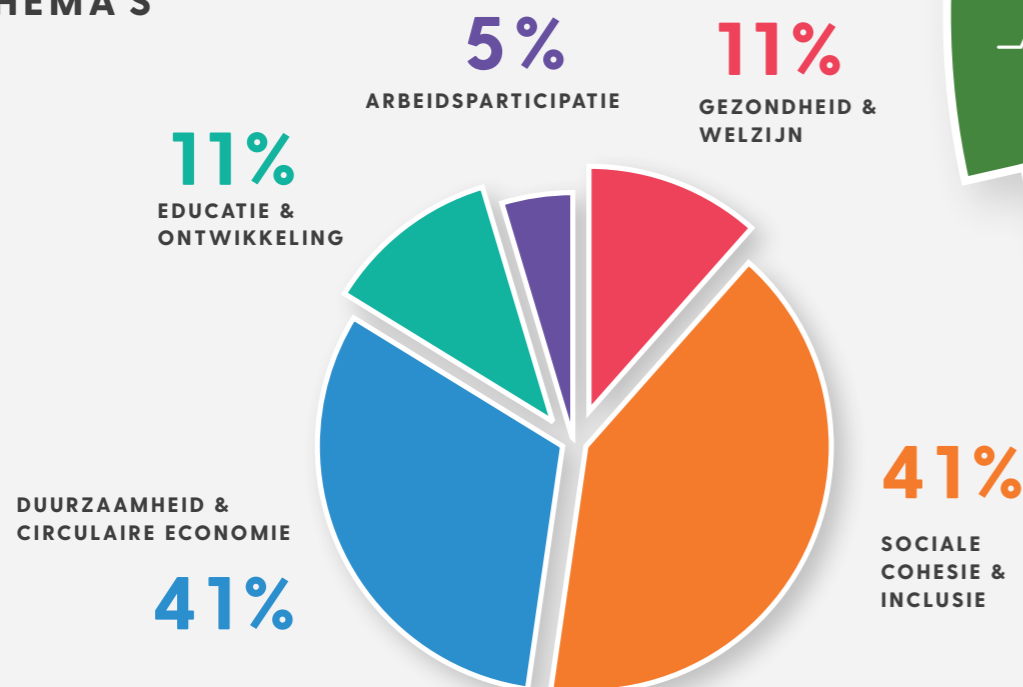
WAT ZIJN SDG'S?

De SDG's (Sustainable Development Goals of Duurzame Ontwikkelingsdoelen) zijn zeventien doelen om van de wereld een betere plek te maken in 2030. De SDG's zijn afgesproken door de landen die zijn aangesloten bij de Verenigde Naties (VN), waaronder Nederland. De doelen kwamen er op basis van wereldwijde inbreng van organisaties en individuen.

De Duurzame Ontwikkelingsdoelen startten in 2015 en lopen nog tot 2030. Ze zijn een mondiaal kompas voor uitdagingen als armoede, onderwijs en de klimaatcrisis. Het zijn de opvolgers van de Millenniumdoelen, die liepen van 2000 tot 2015. (bron: SDG Nederland)

THEMA'S

DUURZAME ONTWIKKELINGS DOELSTELLINGEN

YOUNG IMPACT MAKERS

AMSTERDAM

Young Impactmakers is a community of talented young people who want to do good while doing business, either by starting their own impact business or by collaborating with organisations, working towards a better world. Young Impactmakers community is led by a Taskforce consisting of 6 young people who play an active role in shaping and representing the community and organizing bi-monthly interactive events.

Young Impactmakers is an initiative by Impact Hub Amsterdam & Starters4Communities.

“Great speakers that activate the crowd. It is inspiring to attend YIM events, and the event itself makes networking after the event easier”

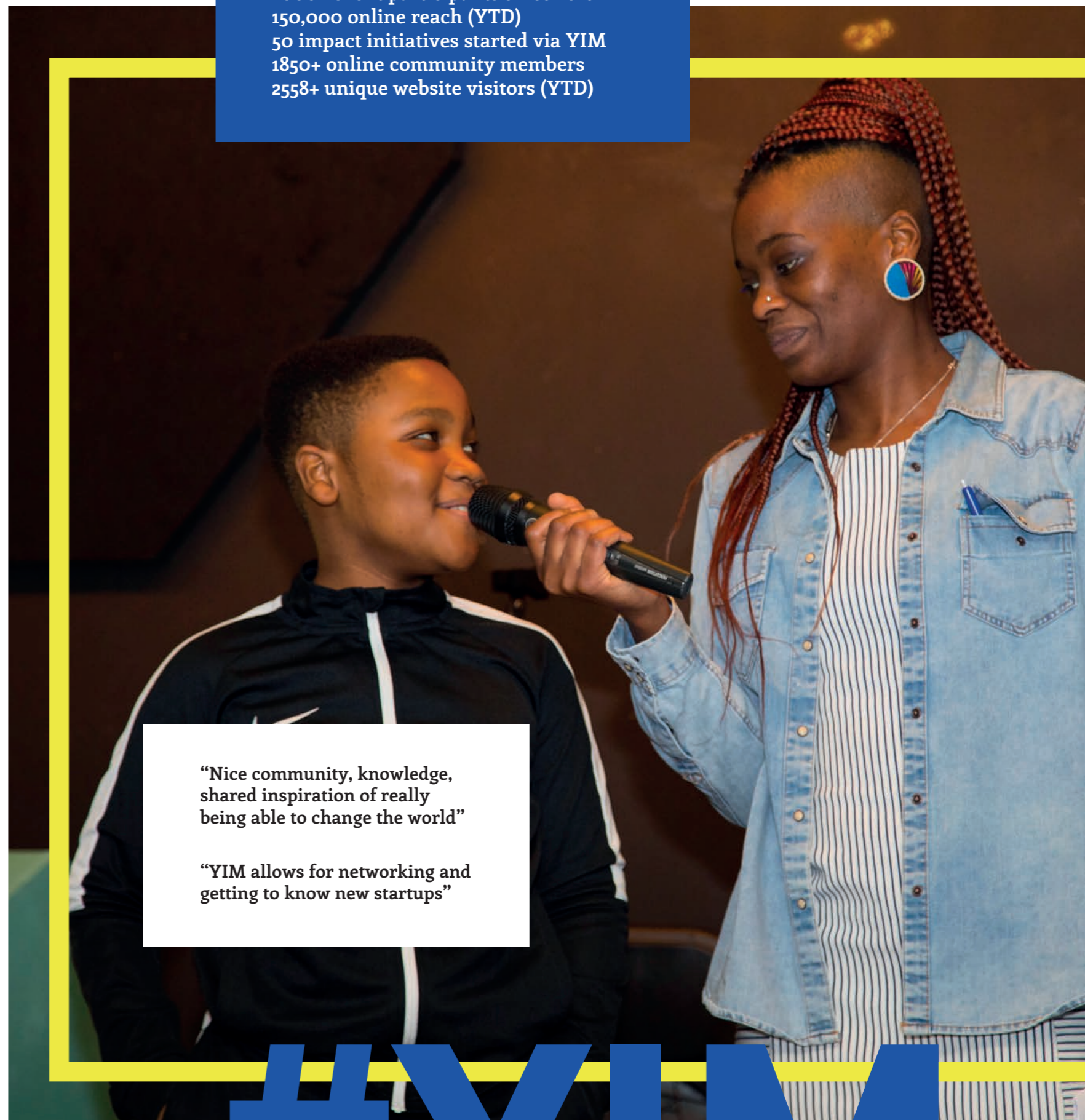

“I like how YIM stimulates young people to go into the direction of making impact while doing business”

YIM IN NUMBERS

2000+ event participants since 2018
150,000 online reach (YTD)
50 impact initiatives started via YIM
1850+ online community members
2558+ unique website visitors (YTD)

“Nice community, knowledge, shared inspiration of really being able to change the world”

“YIM allows for networking and getting to know new startups”

#YIM

IMPACTPROJECT UITGELICHT

ROTTERDAMSE MUNT

ROTTERDAM

S4C heeft onze nieuwe dienst - het ontwerpen, aanleggen en verzorgen van pluktuinen in werkomgevingen - een stap verder gebracht. Het was een feest om samen te werken met drie betrokken professionals. De naam Plukr is het resultaat van het proces en daarmee werken we, natuurlijk samen met onze groentalenten, verder aan het groen voor de stad. WWW.PLUKR.EU

VERHALEN

*Cijfers zonder verhalen,
zijn als lichaam zonder geest.*

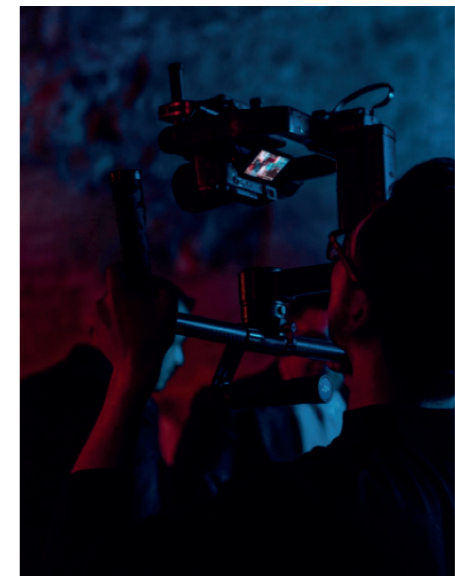
WAT KLEIN BEGINT, MAAKT LATER IMPACT

SOCIALE INNOVATIE in de jeugdzorg

Vanuit verschillende hoeken ontstaan ideeën om te innoveren. De tijd van transitie nodigt uit om anders te denken, te experimenteren en samen te werken. Wat als een klein idee begint, kan uitgroeien tot impactvolle innovatie. Zo ook op het gebied van de jeugd(hulp). Of dit nu jongeren zijn die zich niet gehoord voelen, ouders die hun kinderen de ganse dag zien gamen of hulpverleners die stoeien met protocollen en beleid. Waar problemen zijn, ontstaan uitdagingen. Het Innovatienetwerk Jeugd regio Hart van Brabant en Starters4Communities zijn gegaan voor een bottom-up aanpak.

Gelukkig verschijnen er steeds meer betrokken en pro-actieve figuren op het toneel die het heft in eigen hand willen nemen, oplossingen voor problemen zien en zich hiervoor willen inzetten. Door deze mensen met nieuwe ideeën de ruimte te geven om te experimenteren, ontstaat er een alternatief voor een afhankelijkheid van de overheid en een traditioneel top-down beleid. Een krachtige samenwerking onderling is hierin de sleutel.

Het Innovatienetwerk Jeugd brengt in de regio Midden-Brabant partijen bij elkaar en biedt ambitieuze initiatiefnemers een podium en resources om innovatieve ideeën te ontwikkelen. Met een maatschappelijke missie centraal, duiken initiatiefnemers in een proces om hun idee te verwerkelijken. Dat gaat met vallen en opstaan, want het Innovatienetwerk Jeugd gelooft dat er vooral ruimte moet zijn om te falen. Zonder de mogelijkheid om te falen, ontstaat er geen ruimte voor innovatie.

HOMELAND is een initiatief dat creatief talent in de nieuwe generatie steun en kansen biedt om carrière vorm te geven. Hier wordt een platform ontwikkeld waar nieuwe makers kennis, netwerk en kapitaal op kunnen doen.

VIBEACTIONE is een initiatief dat zich inzet voor jongeren door middel van sport, coaching en maatschappelijke begeleiding. Hiermee worden nieuwe kansen gecreëerd in de maatschappij en problemen rondom welzijn aangepakt.

SAMENWERKING

VERKENNING & ONTWIKKELING

Zo gaat het aanpakken van een maatschappelijk probleem ineens wel erg veel lijken op ondernemerschap. Het succes van een onderneming is immers ook afhankelijk van een sterk netwerk, (financiële) middelen en een podium of etalage om het 'product' te presenteren. Daarom is Starters4Communities gevraagd haar expertise op het gebied van sociaal ondernemen in te zetten voor initiatiefnemers van het Innovatienetwerk Jeugd. Door trainingen te faciliteren op het gebied van onder andere Design Thinking, Business Model Canvas en Theory of Change, krijgen initiatiefnemers via maatwerk de kans zich te ontwikkelen op sociaal ondernemend vlak.

Door in een vroeg stadium ideeën te testen in het innovatienetwerk, kan er snel ontwikkeld worden. In dit verkenningstraject krijgen nieuwe initiatieven de kans om een idee te versterken. Hierin staat de oplossing voor de gebruiker centraal. Het resultaat aan het einde van het traject is een concept dat relevant is voor (het voorkomen of verbeteren van) jeugdzorg en waaraan de eerste partners zich hebben verbonden. Dit concept wordt gepitcht aan het innovatienetwerk. Middels stemmen vanuit het publiek, een veldjury en een jongerenjury, maakt het initiatief kans op ondersteuning en een aanjaagsubsidie.

Hiermee kan het initiatief door naar het ontwikkeltraject. Nu wordt er gebouwd aan een duurzame positie van een sociale onderneming die financieel zelfvoorzienend is. Ook werkt men aan ondernemend leiderschap en de nieuwe rol als ondernemer. De eerste klanten worden geworven en een plek binnen het huidige systeem wordt veroverd.

TIJD VAN TRANSITIE

Uitdagingen op maatschappelijk en duurzaam vlak groeien met de dag. In een tijd van transitie is het ook tijd om open te staan voor nieuwe ideeën en andere manieren van werken. Door young professionals te ondersteunen in ontwikkeling, te trainen in ondernemerschap en waardevolle netwerken beschikbaar te stellen, werken we samen aan een sociaal ondernemende toekomst.

DE MUZIKALE ONTMOETING

NIJMEGEN

“Het is lastig om in één of twee zinnen te vatten wat deelname aan Starters4Communities heeft betekend, omdat het zoveel heeft bijgedragen aan onze organisatie. Starters4Communities heeft ons geholpen onze missie en visie concreet te maken en de relevantie van het bestaan van het bedrijf nog scherper te krijgen. Ook door het onderzoeken van de persoonlijke drijfveren en deze geïnspireerd te presenteren. Het programma gaf ons een platform om te experimenteren, te onderzoeken waar we staan en waar we heen willen, en ook waar we niet heen willen. We werden uitgedaagd om verder te kijken en meer te durven dan we eerder deden. Het resultaat was een geweldig benefietconcert met mooie opbrengst, zowel financieel, als voor ons zelfvertrouwen en bekendheid in de sector. Het benefietconcert is zo goed bevallen dat we er een jaarlijks terugkerend concert van gemaakt hebben, dus ook op de lange termijn zijn de effecten merkbaar. Naast al die bijdrage was het een hele gezellig tijd met heel betrokken deelnemers en medewerkers.”

DEMUZIKALEONTMOETING.COM

DEELNEMERSVERHAAL

PLOGGEN IS HET NIEUWE JOGGEN

ANKE HAZELEGER haalt Zweeds concept naar De Bilt

Terwijl je aan het joggen bent, meteen wat zwerfafval opruimen – geniaal idee, toch? In Zweden is het fenomeen al doodgewoon en heet het ‘ploggen’. Anke Hazeleger organiseerde tijdens de crowdfunding van Starters4Communities in Utrecht een ‘ploggingclinic’. Deze waren zo succesvol, dat het een begin was van Ankes bedrijf ‘Sportief in het Groen’ en haar huidige project ‘Plog it Up De Bilt’. Gemeente De Bilt is razend enthousiast!

Anke: “Ik streef naar een wereld waarin mensen zich gezond voelen en leven in een schone en opgeruimde omgeving. Tijdens de crowdfunding van Starters4Communities heb ik voor het eerst een ‘ploggingclinic’ georganiseerd. Ploggen komt uit Zweden en betekent ‘joggend zwerfafval opruimen’. Tijdens het programma ben ik dit meer gaan uitdenken en zijn er naast hardlopers ook wandelaars bijgekomen. Daarnaast heb ik een passie voor een gezonde leefstijl en vitaliteit. Deze twee thema’s passen heel goed bij elkaar. Als je buiten opruimt en in beweging bent, werk je gelijk aan je gezondheid! Afgelopen maand heb ik als resultaat mijn bedrijf ‘Sportief in het Groen’ opgericht, waarbij ik ploggingclinics geef in mijn gemeente en 1-op-1 sport- en leefstijlbegeleiding ga geven.”

HOE HEEFT S4C BIJGEDRAGEN AAN DE START VAN JOUW ONDERNEMING?

Anke: “Tijdens het programma heb ik veel nieuwe mensen en organisaties leren kennen die op hetzelfde niveau denken. Ik vond het heel fijn deze mensen te ontmoeten en te praten over duurzame ideeën voor een gezondere wereld. Het gaf mij veel energie. Daarnaast heb ik door de workshops en begeleiding bij Starters4Communities mijn plannen weten om te zetten in actie.

Niet te veel meer twijfelen, maar gewoon doen! Op dit moment ben ik bezig met het project Plog it Up De Bilt, waar we sportief zwerfafval opruimen in groepen. Ik krijg hele enthousiaste reacties en de lijst van geïnteresseerden die mee willen doen wordt steeds groter. Er zijn nu al plannen om het initiatief ook op te starten op andere plekken! Wanneer we zwerfafval op straat opruimen, maken we mensen meer bewust van hoeveel afval er eigenlijk op straat en in de natuur ligt. Indirect hoop ik hiermee het zwerfafvalprobleem op een leuke en actieve manier aan te pakken met participatie van de buurtbewoners.

Volg Plog it Up De Bilt op
Instagram of Facebook: @plogitup.

ONDERWIJS

IMPACT BIJ REGIO COLLEGE ZAANDAM

Het StartUP! Excellent programma is een trainingsprogramma voor studenten van het Regio College in Zaandam, waarbij de studenten een eigen idee uitwerken voor een eigen onderneming. In november 2019 startten zij met deze uitdaging. Met de hulp van Starters4Communities verbeterden de studenten hun leermethode. Tijdens het programma hebben alle studenten gewerkt aan een eigen product of dienst om op de markt te brengen.

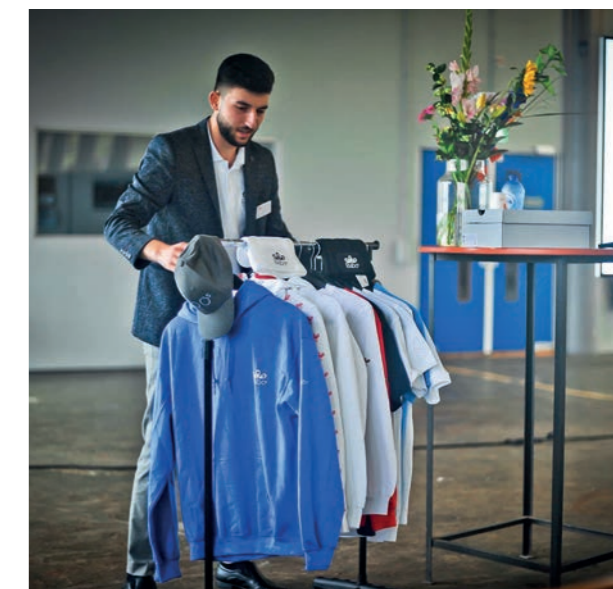
Er zijn mooie ideeën gepitcht, van een biologische honingwijn, Marokkaanse ecologische olijfolie tot een duurzaam advies op maat voor het re-stylen van je inrichting met gebruikte interieurstukken en een duurzame tassenlijn gemaakt van gerecyclede materialen.

Na het 3-koppige juryberaad ging Gaby Hunsel met met een prijzencheque naar huis. Ze kan haar bedrijfsidee nu verder vormgeven; een opzegservice van abonnementen voor overleden mensen genaamd Themis (dat in de Griekse mythologie staat voor orde en recht). Nu kan ze haar idee voor het oprichten van een opzegservice van abonnementen voor overleden mensen verder vormgeven. We zijn er van overtuigd dat dit een mooie investering is geweest voor een bedrijfsidee wat ontzettend veel potentie heeft!

NIEUWE START IN NOVEMBER 2020

Al met al heeft dit programma veel gebracht voor alle studenten. Ze zijn gegroeid, zelfverzekerder geworden en hebben een beter beeld gekregen van sociaal ondernemerschap en wat hierbij komt kijken.

In november start een nieuw StartUP! Excellent programma waaraan alle studenten van iedere opleiding op het Regio College in Zaandam deel kunnen nemen.

Social Enterprise Day is een jaarlijks terugkerend event in Utrecht. Tijdens de Social Enterprise Day wordt onderzocht hoe ondernemers, bedrijven, maatschappelijke organisaties én individuen op een slimme manier hun krachten kunnen bundelen om een gezonde, inclusieve en welvarende wereld te bouwen waar we trots op kunnen zijn.

WWW.SOCIALENTERPRISEDAYS.NL

ECOSYSTEEM

ZO BOUWT UTRECHT AAN EEN STERK ECOSYSTEEM

Met trots kijken we naar de enorme groei aan sociaal ondernemers door de jaren heen. Er worden steeds meer producten en diensten ontwikkeld die creatieve en innovatieve oplossingen bieden voor maatschappelijke en duurzame uitdagingen. De fase van pionieren zijn we dan ook al lang en breed voorbij en we spreken al van een heuse sector in sociaal ondernemen. Toch is sociaal ondernemen niet alleen een aangelegenheid van enthousiaste en ambitieuze ondernemers. Zij bieden immers oplossingen voor maatschappelijke en duurzame uitdagingen, waar bijvoorbeeld ook gemeenten mee te maken hebben én iets mee moeten. Het is duidelijk dat er méér nodig is om de impact van deze individuele ondernemers te vergroten. En dat is: een sterk ecosysteem in sociaal ondernemen. Een vruchtbaar netwerk, waarin ondernemers, gemeenten en (buurt-) bewoners samenwerken om maatschappelijke en duurzame uitdagingen in hun regio aan te pakken. Maar hoe ziet zo'n ecosysteem eruit? Wij nemen je mee in de ontwikkeling van het Utrechts ecosysteem in sociaal ondernemen. Hoe pakt gemeente Utrecht haar rol als voorloper in deze beweging? En welke rol speelt Starters4Communities hierin? Daphne van Rhee, voormalig kartrekker van het kernteam sociaal ondernemen bij de gemeente Utrecht, deelt haar visie.

VAN AMBITIE TOT IMPACTO30

Gemeente Utrecht had al vroeg gezien dat sociaal ondernemers een meerwaarde zijn voor de stad. Het was haar ambitie om een voortrekkersrol in te nemen in deze beweging. Nadat in 2014 het idee ontstond om de Social Enterprise Days te organiseren (geïnitieerd door Kirkman Company), kwam een duidelijke behoefte op tafel. Er moest een manier gezocht worden om sociaal ondernemers structureel te ondersteunen. Dat leidde tot oprichting van de stichting Social Impact Factory, maar ook tot een duidelijk loket binnen de gemeente voor sociaal ondernemers. Een plek, waar meerdere afdelingen binnen de gemeente bij betrokken zijn én een plek die speciaal is ingericht om sociaal ondernemers te helpen, adviseren en verbinden. Als klap op de vuurpijl is in 2019 is impacto30 opgericht: hét Utrechts ecosysteem dat zich inzet voor de zichtbaarheid, kwaliteit, en relevantie van het ondersteuningsaanbod en netwerk voor Utrechtse sociaal ondernemers.

“De pioniersfase (2012 - 2014) breekt aan als een nieuwe generatie social enterprises de markt betreedt en de sector van onderop begint op te bouwen. In 2012 start ook het landelijke platform Social Enterprise NL, dat social enterprises verbindt, vertegenwoordigt, kennis deelt, werkt aan er- en herkenning, lobbyt voor de sector en eraan bijdraagt dat social enterprises zich als zodanig gaan profileren. In deze fase begint ook het ecosysteem vorm te krijgen: enkele gemeenten, bedrijven en fondsen nemen het initiatief om de sector te ondersteunen en te financieren.” (2018, PwC, Het bouwen van een ecosysteem voor sociaal ondernemerschap: de geleerde lessen uit Nederland)

Sociaal ondernemen moet faciliterend zijn aan een maatschappelijke opgave, geen doel op zich. - Daphne van Rhee

Daphne van Rhee, voormalig coördinator van het kernteam sociaal ondernemen bij gemeente Utrecht, stelt dat sociaal ondernemen belangrijk is voor de stad: "Vanuit de stad of leefwereld kan er veel sneller geschakeld en gehandeld worden op wat nodig is. Over beleidskokers heen. Deze sociale ondernemers kunnen de gemeente uitdagen, door te zeggen: wij zien dit probleem en hebben deze oplossing hiervoor. Of andersom: dat wij voor een maatschappelijk probleem staan en wij sociaal ondernemers uitdagen om mee te denken. Wij hebben bijvoorbeeld inmiddels veel meer jongere werklozen, en aan de andere kant houden we ambities voor de energietransitie. Zijn dit zaken die we bij elkaar kunnen brengen? Sociaal ondernemers zijn hierin ontzettend inventief. Daarom is het belangrijk om sociaal ondernemerschap te stimuleren."

SAMENWERKEN: EEN BLIJVENDE UITDAGING

Sociaal ondernemers weten de gemeente nu beter te vinden, dat blijkt ook uit de Social Enterprise Monitor Utrecht 2019. 69% van de ondernemingen geeft aan een vorm van samenwerking met de gemeente te hebben en 41% geeft zelfs aan dat de gemeente een klant is bij hen. "Dit toont aan dat de toenemende aandacht van gemeenten voor sociaal ondernemerschap

ook leidt tot inkoop bij sociale ondernemingen." Ook willen sociaal ondernemers graag samenwerken met de gemeente. 70% van de ondernemers die dit nu nog niet doen, zouden dit wel graag willen, blijkt uit de monitor.

Je kan niet zeggen: je hebt bewonersinitiatieven en sociaal ondernemers. Daar zit een heel grijs gebied tussen, waar ik S4C vooral een rol zie spelen. - Daphne van Rhee

Ondanks deze successen, ziet Daphne nog een hoop uitdagingen binnen de gemeente: "Het is belangrijk dat collega's ervaren wat de meerwaarde is om samen te werken met buurt- en bewonersinitiatieven en sociaal ondernemers. Je werkt uiteindelijk samen aan dezelfde opgave, zoals armoedebestrijding of werkloze jongeren. De collega's die op dit beleid zitten, hebben de opdracht gekregen om deze maatschappelijke problemen aan te pakken. Ze zijn vaak heel vrij in hoe ze dat mogen aanpakken. Er wordt nog onvoldoende gezien wat de meerwaarde is om dit middels een co-creatie met de stad op te pakken."

Gemeente Utrecht

Gemeente Utrecht zet in op vier pijlers op vlak van sociaal ondernemen:

- SOCIAAL INKOPEN EN SOCIAL RETURN
- INNOVATIE STIMULEREN
- VERSTERKEN VAN HET ECOSYSTEEM
- ZICHTBAARHEID

WAT DRAAGT STARTERS4COMMUNITIES BIJ AAN UTRECHT?

Sinds 2015 draait Starters4Communities trainingsprogramma's in sociaal ondernemen in Utrecht. Het alumninetwerk ziet Daphne als één van de belangrijkste bijdragen aan de stad. Daphne: "Zeker met de optie dat ook ondernemende initiatieven de trainingen konden volgen, in plaats van alleen de deelnemers. Zo vond kennisuitwisseling plaats en groeide het alumninetwerk met initiatieven die in het programma ondersteund werden. Daarnaast zijn de alumni meteen ambassadeurs voor sociaal ondernemen, als een soort lobbyfunctie. Om ook sociale ondernemingen zichtbaar te maken die dat nog niet zijn, nog toewerken naar een sluitende business case of misschien nog wat overheidsfinanciering nodig hebben. Jullie pakken de groep die in een grijs gebied zit. Je kan niet zeggen: je hebt bewonersinitiatieven en sociaal ondernemers. Daar zit een heel grijs gebied tussen, en daar zie ik jullie met name een rol spelen."

S4C in drie woorden: enthousiast, tegendraads, faciliterend. - Daphne van Rhee

De leukste momenten met Starters4Communities vind ik de pitch events. Dan krijg ik meteen een goed beeld wat er de afgelopen periode aan ontwikkelingen heeft plaatsgevonden. Laagdrempelig kennismaken met nieuwe initiatieven is efficiënt, maar ook gewoon leuk. Ik krijg er altijd veel energie van. - Daphne van Rhee

WAT IS ER NOG MEER NODIG VOOR EEN STERK ECOSYSTEEM?

Ik ben er een voorstander van dat het soms wel wat ondernemender mag en daar helpen jullie bij. Veel vraagstukken van jullie zitten ook op ondernemerschap. Het zijn vaak mensen die het maatschappelijke of duurzame doel goed in beeld hebben, maar de ondernemende vaardigheden missen om er een goed verdienmodel van te maken. Daarnaast heb je natuurlijk sociale ondernemingen die jullie en de gemeente niet nodig hebben. Maar een sterk ecosysteem betekent ook dat je kan leren van scale-ups. Die verbinding leggen tussen verschillende soorten sociale ondernemingen, daar speelt impacto30 dan weer een rol in.

Utrecht heeft in impacto30 een trendsetend ecosysteem dat zich inzet voor de zichtbaarheid, kwaliteit, en relevantie van het ondersteuningsaanbod en netwerk voor Utrechtse sociaal ondernemers. Impacto30 is het resultaat van een samenwerkingsverband gevormd door Utrechtse partijen met relevant aanbod voor sociaal ondernemers.

WWW.IMPACTO30.NL

INTERVIEW

RAMIRO TRAIKT, INSPIREERT EN ADVISEERT

ADVISEUR Social Entrepreneurship, Ecosystems
& Knowledge to Knowledge bij Orange Corners

Ramiro Gomes Monteiro is veel dingen. Maar boven alles is hij een heuse voorvechter voor sociaal ondernemerschap. Met zijn enthousiasme verbindt, traint en inspireert hij iedereen die hij tegenkomt. Hij daagt gemeentes uit anders te denken en stimuleert bottom-up initiatieven om te professionaliseren. Als iemand weet van aanpakken, dan is het Ramiro. Én: nooit zonder zijn aanstekelijke dosis positiviteit. Vanaf 2014 is hij betrokken bij Starters4Communities en is sindsdien uitgegroeid tot een ware ambassadeur en vaste trainer. In dit interview nemen we een kijkje in Ramiro's missie, visie en mindset.

WAAROM VIND JE BOTTOM-UP INITIATIEVEN ZO BELANGRIJK?

Ik vind sociaal ondernemen een van de belangrijkste tools die wij als mensheid hebben. Met de creatieve, innovatieve en toekomstgerichte mindset van sociaal ondernemen kun je mensen mobiliseren om aan oplossingen te werken die voor iedereen waarde hebben. Je hoeft daarvoor niet per se een sociaal ondernemer te zijn, wel sociaal ondernemend! Ik geloof er heilig in dat als je maatschappelijke uitdagingen op een sociaal ondernemende manier aanpakt, je gigantisch veel impact kan maken.

Als je bottom-up werkt, dan hebben mensen er direct baat bij, omdat je het lokaal aanpakt. Wat klein begint, kan uitgroeien tot iets groters. Dat komt omdat kleine initiatieven creatief, flexibel, snel en wendbaar zijn. Zij kunnen snel tot oplossingen komen die sociaal en duurzaam zijn. Dat is essentieel in het aanpakken van maatschappelijke uitdagingen van de toekomst. Zo kan je bijvoorbeeld met een groepje van drie mensen best wel wat impact maken. Je hebt niet te maken met ingewikkelde regelgeving, een bestuur of aandeelhouders. Zo ontstond bijvoorbeeld 't Hof van Cartesius, die de eerste circulaire werkplaats van Utrecht opzette. Nu komen er mensen uit verschillende landen bij hun kijken hoe dat eigenlijk moet.

Ramiro is mede-oprichter van de stichting VoedselTuin Overvecht. Dit is een sociale en ondernemende ontmoetingsplek. Hier komen mensen van alle culturen en achtergronden samen, bijvoorbeeld mensen met een hersenletsel, hipsters, oudere mensen en kinderen. WWW.VOEDSELTUINOVERVECHT.NL

Ramiro organiseerde samen met andere alumni van S4C het Bucketlist festival. Dit is een ervaringsfestival, waarin je allerlei uitdagende activiteiten kunt ondernemen die je kan afstrepen van je bucketlist. De opbrengsten gingen naar een maatschappelijk doel, bijvoorbeeld een donatie aan Make A Wish Foundation.

BUCKETLIST-FESTIVAL.NL

WAT HEBBEN DEZE PROJECTEN NODIG?

Voor bottom-up ondernemers en bewonersinitiatieven is het belangrijk dat ze erkenning krijgen van de gemeente en de Rijksoverheid. Zij moet deze initiatieven serieus nemen en realiseren dat deze projecten een deel van de maatschappelijke taken van de gemeente overnemen. Als zij producten verkopen of diensten verlenen met een maatschappelijke waarde, dan vind ik dat de gemeente dit moet stimuleren en hiervoor structurele financiële investeringen moet geven. Niet alleen voor de korte termijn, maar ook voor de langere. Zij zouden samen moeten kijken naar een strategie. Bijvoorbeeld: in de komende tien jaar investeren we in deze onderneming, omdat het inzet op maatschappelijke impact die voor ons sociale en financiële meerwaarde biedt. Zo kunnen sociaal ondernemers over een langere tijd een efficiënt en rendabel bedrijfsmodel opbouwen. De komende tien jaar zullen we de rol van sociaal ondernemen moeten versterken in de maatschappij. Dat gebeurt bijvoorbeeld door middel van samenwerkingen met financiers en grotere corporates, om zo samen nieuwe financiële structuren op te zetten op het gebied van impact, waarin grotere partijen leren van sociaal ondernemers

en andersom. Ook is het nodig om sociaal ondernemen te integreren in het onderwijs, zodat kinderen, jongeren en studenten dit ook op hun radar hebben en weten dat het ook een keuze is die zij kunnen nemen voor hun toekomst. Over het algemeen moeten we genoeg ruimte creëren om het gesprek aan te gaan. Zodat we als sociaal ondernemers niet alleen pionieren maar ook engineeren. Het is mooi dat we nu al jarenlang als sociaal ondernemers hebben gepioneerd, waaruit we veel lessen kunnen trekken en eensgezind samen kunnen werken. Nu volgt het aanpassen van de regelgeving en de systeemwereld, zodat sociaal ondernemen niet alleen bottom-up impact heeft. Door sociaal ondernemers zelf ook te betrekken bij het maken van deze regelgeving, kunnen de lessen uit de praktijk ook doorgevoerd worden naar beleid.

WAT BETEKENEN ALUMNI VAN STARTERS4COMMUNITIES VOOR DE STAD?

Ik zie veel oud-deelnemers terugkomen, die bijvoorbeeld beleidsadviseur geworden zijn rondom sociaal ondernemen. Of ze zeggen dan: 'Dankzij jullie heb ik een sociale onderneming opgezet. Ik heb nog nooit zoveel plezier in mijn werk.' Door dit soort actiegerichte programma's kan je mensen laten zien dat het ook anders kan. Ik denk dat dat echt nodig is. Door mijn werkervaring ken ik bijna de hele stad. Ik zie dat veel alumni actief zijn met wijkinitiatieven, sociale start-ups en culturele hotspots, zoals de Nijverheid, dat nu een groot succes geworden is. Mensen die nog steeds met elkaar samenwerken. Of die beste vrienden geworden zijn, dat is ook iets wat je niet moet onderschatten. Die plannen samen dan weer een kattencafé op waarbij female empowerment centraal staat. De voorbeelden zijn eindeloos. Ik ben heel dankbaar dat ik het allemaal voorbij zie komen en dat ik er een deel van mag uitmaken.

Met Stichting Perron West heeft Ramiro en andere alumni van S4C een creatieve, sociaal ondernemende broedplaats gecreëerd. In hun treinwagon helpen zij initiatieven verder, organiseren ze events en verbinden bewoners en ondernemers.

PERRONWEST.NL

JE HEBT ONDERTUSSEN VEEL TRAININGEN GEGEVEN BIJ STARTERS4COMMUNITIES. KUN JE ER EEN PAAR NOEMEN? WELKE VIND JE HET MEEST WAARDEVOL?

Door de jaren heen heb ik trainingen geven, zoals Business Model Canvas, Community Building, Productiviteitskrijgers en Sociaal Ondernemen. Maar de leukste training om te geven vind ik Crowdfunding. Dit is een workshop dat echt een soort kickstart is van het hele programma. Hierin leer je key skills van sociaal ondernemen die je meteen moet toepassen. Je moet leren samenwerken, pitchen, in no-time producten en diensten verzinnen en verkopen. Veel mensen zijn in het begin bang voor crowdfunding, maar door ze te motiveren ontsluit je zoveel energie, creativiteit en ideeën. Dat vind ik mooi om te zien. Na afloop hebben ze mooie inzichten opgedaan, kunnen ze hun eigen verhaal vertellen volgens 'why-how-what' en treden ze uit hun comfortzone. Daarin vinden alle interessante dingen plaats. De fase van crowdfunding is iets waar je doorheen moet, als een soort ontgroening of bootcamp. Daarin ga je dingen doen, waarvan je dacht dat het nooit mogelijk was. Dat is gewoon echt bijzonder.

IMPACTPROJECTEN UITGELICHT

WIJKCENTRUM DE RINGVAART

HAARLEM

“Starters4Communities bracht kennis, nieuwe werkvormen en creatieve processen, waardoor Wijkcentrum De Ringvaart meer is gaan spelen en experimenteren met mogelijkheden. We hebben een tevredenheidsmeter neergezet om aannames te toetsen en zien steeds meer gedeeld eigenaarschap van partners en bewoners. Daarnaast werken we nu projectmatiger, vanuit een concreet doel gebaseerd op de behoeften van de doelgroep. Zoals op de NL Doet-dag waarop we de speeltuin opknapt, zodat iedereen er weer van kan genieten. Mensen komen nu zelf met leuke ideeën komen voor acties en activiteiten in het wijkcentrum en de wijk, en wij verbinden ze met elkaar en met de juiste partijen. Andere voorbeelden zijn de schoonmaakactie in het voorjaar en het jaarlijkse kerstdiner dat we voor en met de buurt organiseren. Dat is precies wat wij hopen te bereiken!”

GOALS2ACTION

NIJMEGEN

“Door continu kritisch bevraagd te worden over de plannen die ik met Goals to Action had, is mijn dienst een stuk concreter geworden. Ook het volgen van de workshops is voor de betrokken ondernemers echt een aanrader.”

WWW.GOALSTOACTION.NL

BOULEVARD VAN VERBINDING

AMSTERDAM

“De starters hielpen Boulevard van Verbinding met onderzoek dat we vertaalden tot een mooie deep map* van alle ervaringen en belevingen van de buurt. We hebben vanuit de behoeften van de buurt een buurtdag georganiseerd waar ieder zijn buurtkwaliteiten kon inzetten en er geshopt kon worden bij burelen!”

*een deep map is een multimediale kaart waarop je ziet hoe mensen dat landschap beleven.

VOEDSELTUIN OVERVECHT

UTRECHT

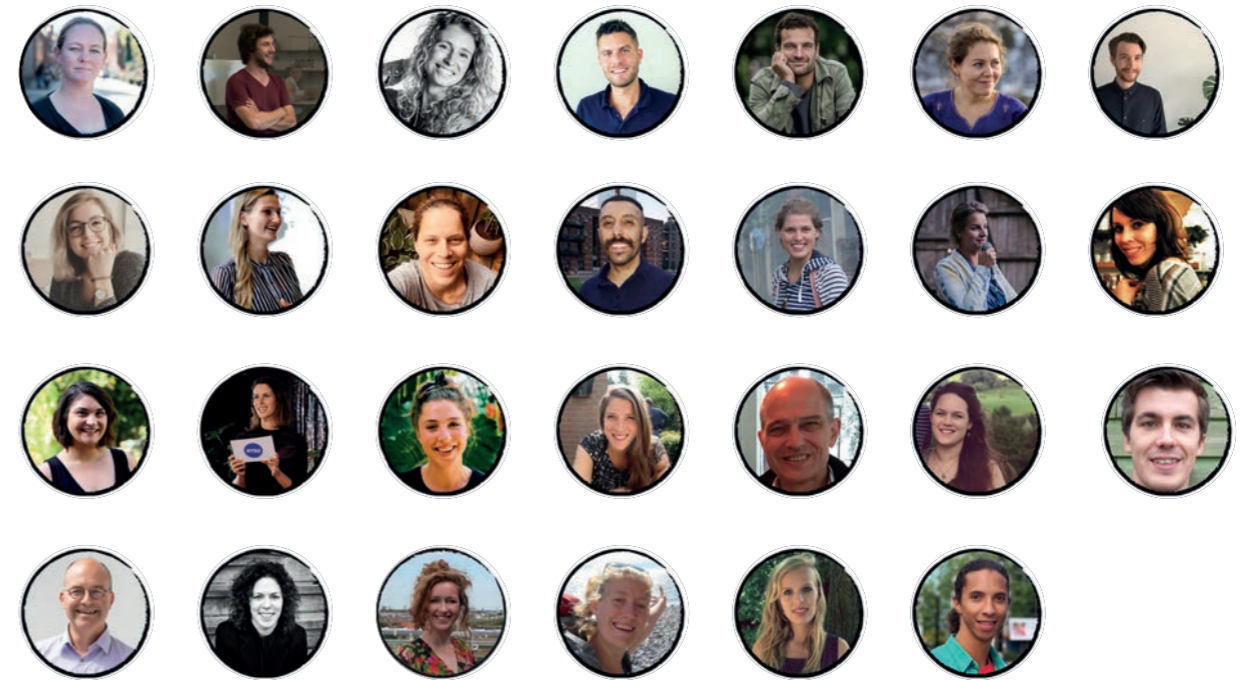
“De deelname aan S4C heeft de Voedseltuin meer focus gegeven in onze online en offline uitingen.”

WWW.VOEDSELTUINOVERVECHT.NL

TEAM 2019

PARTNERS

Oranje Fonds
 VSB Fonds
 Stichting DOEN
 Gemeente Amsterdam - Sociale Helden West
 Gemeente Amsterdam - Stadsdeel Oost
 Gemeente Utrecht
 Gemeente Rotterdam
 Gemeente Zaanstad
 ROC Zaanstad
 Innovatienetwerk Jeugd Brabant
 De Meevaart
 De Alchemist
 MidWest
 Rijk Van Nijmegen
 Rabobank
 Impact Hub Amsterdam
 OneWorld
 Social Enterprise NL
 Social Impact Factory
 Innovation Exchange

Amsterdam
 Het Klooster Oude Noorden
 Spoor 88
 De Stadsgarage Haarlem
 De Alchemist Utrecht
 Startup Nijmegen
 DOCK
 Middin
 Den Haag
 Resto Van Harte
 so/creatie
 Voor Goed Rotterdam
 De Impact Days
 Hogeschool Utrecht
 Funding Plus
 Urban Impact
 Sinzer
 Avance
 Noorderwind
 Bureau Voor Durf

STARTERS4
COMMUNITIES

**meer impact?
maak er werk van!**

WWW.STARTERS4COMMUNITIES.NL